

**หลักสูตรฝึกอบรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรพึ่งพาตนเอง
จำนวน 6 ชั่วโมง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์**

ความเป็นมา

จากกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีนโยบาย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ ความสมดุลและยั่งยืน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ต่างๆ ได้ทรงเล็งเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่ ยากจนของเกษตรกร ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ ที่ดินทำกิน เกษตรกรขาดความรู้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมการทำเกษตรที่ยั่งยืน การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้ แก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตตลอดจนขยายพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสานมากขึ้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนารัฐวิสาหกิจให้มีความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ “พออยู่พอกิน” และขณะเดียวกันก็เป็นการปูพื้นฐานไว้สำหรับ “ความกินดีอยู่ดี” ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ การปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้น้อมนำแนวคิดดังกล่าว กำหนดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่มุ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาชนเพื่อเสริมสร้างการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชนได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ..... มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ จึงได้จัดทำโครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรพึ่งพาตนเองขึ้น เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวกับการบริหารจัดการดิน และการทำปุ๋ยหมักแห้ง ปุ๋ยน้ำมาเป็นหลักการพัฒนาดินให้มีคุณภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดความพอกมีพอกิน พอมี พอใช้ มีความพอประมาณ คำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง โดยอาศัยความรู้และระมัดระวังในการนำความรู้มาใช้ในการวางแผนดำเนินงาน มีสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความ ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบสามารถนำความรู้มาประยุกต์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และดำรงชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนและสร้างให้เป็นชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. การปรับวิธีคิด (Self-Reliance): หันมาพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และลดพึ่งพิงปัจจัยภายนอก
2. บูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข: การทำเกษตรที่ตั้งอยู่บนความพอประมาณ, มีเหตุผล, และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ความรู้และความคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
3. ใช้ชุมชนและพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based): พัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพอากาศ ภูมิประเทศ และวิถีชีวิต
4. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning): เน้นการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน และลงมือปฏิบัติจริง (เช่น การทำปุ๋ย, การปลูกผัก, โคก หนอง นา)
5. ความยืดหยุ่นและการพัฒนาต่อเนื่อง: หลักสูตรปรับเปลี่ยนได้ตามศักยภาพผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความเสี่ยง และพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้ทราบความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	- บรรยายให้ความรู้	30 นาที	-
2	ความสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พอประมาณ, มีเหตุผล, มีภูมิคุ้มกัน)	- บรรยายให้ความรู้	30 นาที	-
3	หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่	เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่	หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ขั้นต้น-ขั้นก้าวหน้า)	- บรรยายให้ความรู้	30 นาที	-
4	การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพ	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพ	การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพ ตามหลักทฤษฎีใหม่	- บรรยายให้ความรู้	30 นาที	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
5	การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานแบบพึ่งพาตนเองได้	การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน (ลดรายจ่าย-เพิ่มรายได้) - สาธิต/ฝึกปฏิบัติ - สาธิต/ฝึกปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติการปลูกผัก/ศึกษาการทำเล้าไก่	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม - สาธิต - ฝึกปฏิบัติ	-	2 ชั่วโมง
6	การจัดการน้ำและดิน (ขุดสระ, ทำน้ำหมักชีวภาพปรับปรุงดิน)	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการน้ำ และดิน ตลิตจนสามารถทำปุ๋ยหมักปรับปรุงดินได้	การจัดการน้ำและดิน (ขุดสระ, ทำปุ๋ยหมัก, ปรับปรุงดิน) - ขั้นตอนการสาธิต/ฝึกปฏิบัติการทำน้ำหมักชีวภาพ	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม - สาธิต - ฝึกปฏิบัติ	-	2 ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
3. สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
4. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

การวัดผลประเมินผล

1. ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกตการมีส่วนร่วม
2. ประเมินความพึงพอใจ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมผ่านตามกระบวนการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ร้อยละ 80 เกิดแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีภูมิคุ้มกันในการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ
3. ร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดีขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร

(.....)

ตำแหน่ง ศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(.....)

เจ้าหน้าที่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....อนุมัติหลักสูตร

(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....